

31/7/2020

חייל של שוקולד/ חנוך לוין 1965

בוא חייל של שוקולד
בוא אלי אל המשלט
שב תנוח אל תירא
ותשוב לעפרך.

הטבח מגיש בשר לרב הטבחים
רב הטבחים מגיש בשר לתותחים
כל האנשים אחים מתחת לפרחים
רועמים התותחים הילדים בוכים.

בוא חייל של שוקולד...

אחינו איש אמיץ היה על משמרתו נפל
חדרי ליבו פתוחים עכשיו לעשב ולטל
היה לו לאחינו דם אבל הדם אזל
לא ישיבנו עוד אפילו צו הגנרל.

שמאל ימין ימין הוא שמאל הגדוד הולך ושר
החיים מסורבלים המוות הוא קצר
כל הגדוד הולך אחר עורפו של הרס"ר
הרס"ר הולך גם הוא בדרך כל בשר.

<https://www.youtube.com/watch?v=hpGWiDwsdnw>

דניאל,

14 שנים בלעדיך.

ימים מוזרים עוברים עלינו. וירוס קטן, 30,000 בסיסים בסה"כ, שווה ערך ל- 7.5 Kbyte, עצר את העולם כולו. אין יוצא ואין בא. נאשם בפלילים לקח מדינה שלמה בת ערובה ואין מושיע. אם היית קם מקברך לא היית מאמין. וגם האזכרה הזו מוזרה, במגבלות משרד הבריאות המשתנות חדשות לבקרים, ומשודרת בפייסבוק בצו השעה.

את השיר "חייל של שוקולד" כתב חנוך לוין ב-1965. את המילים המקוריות של השיר האנטי מלחמתי אף אחד לא ישמיע. הנוסח הנוכחי מעודן יותר. אתה, דניאל, לא היית חייל של שוקולד, אבל המילים העצובות נגעו לליבי:

כל האנשים אחים מתחת לפרחים

אחינו איש אמיץ היה על משמרתו נפל
חדרי ליבו פתוחים עכשיו לעשב ולטל

לפני זמן מה נסעתי באוטו וביקשתי מסירי שתתקשר לאימא. התוצאה נתנה לי את ההשראה לסיפור קצר, "היי סירי", שהתפרסם ביום הזיכרון האחרון בידיעות אחרונות וזכה לתגובות רבות, בזכותך. הסיפור מבטא היטב את שאני מרגיש, ולכן, אקריא אותו היום.

השעה הייתה כבר מאוחרת. פנסי המכונית עקבו אחר פיתולי הכביש הצר, ואילו אני מצאתי עצמי מתקשה יותר ויותר לעקוב אחריהם בכביש השומם. מכוניתי לא הסתירה את דעתה על טיב הנהיגה של בעליה. התראת הסטייה מנתיב השמיעה קולה שוב ושוב, ומצת לעת חשתי את הגה המכונית מושך הצידה בחדות בניסיון להשיב את המכונית למסלולה. היא לא הסתפקה בכך והפצירה בי שאעצור להתרעננות, וכדי להמחיש את רצינות כוונותיה הציגה על לוח המכשירים שלפני ספל קפה מהביל.

נכנעתי.

כדאי שאמצא לי מקום טוב לעצור בו, חשבתי, מקום בו נהג משאית מנומנם לא יכנס בי לפתע מאחור, חס וחלילה, כמו באותם תשדירי שירות מזווייעים. ורצוי גם שאודיע לאשתי שאני מתעכב, כדי שלא תדאג.

"היי סירי!" פניתי לעוזרת הדיגיטלית של אפל.

"איך אוכל לעזור?" התעניינה העוזרת בנימוס.

"התקשרי לוורדה שירן" ביקשתי.

"לא מצאתי את פְּרָדָה שירן ברשימת אנשי הקשר. לחפש בית עסק בשם הזה?"
עברית מעולם לא הייתה הצד החזק של סירי. לרוב, זה היה השלב בו סבלנותי הייתה פוקעת, וכמעט והתפתיתי לומר
לה את דעתי עליה ועל אבותיה, החנונים חובבי המחשבים מקליפורניה. אך למוד ניסיון, ידעתי היטב כיצד תגיב סירי
לנאצות:

"אני לא יודעת איך להגיב לזה," או "אני מעדיפה לא לענות על כך" והכי גרוע:
"אף אחד לא מושלם. גם אני לא. אבל אני בתהליך למידה מתמשך." מתמשך עד בלי די, לאור העובדה שטרם למדה
כיצד לחייג לאשת חיקי הנצחית והיחידה.
החלטתי לדלג על הגידופים ולנסות שוב.
"התקשרי לוורדה שירן."

"איזה שירן? גוי שירן, פְּרָדָה שירן, נגה שירן, אבינעם שירן או דניאל שירן?"
מספר הטלפון של דניאל נותר ברשימת אנשי הקשר שלי משום שלא הייתי מסוגל למחוק אותו. כאילו במעשה זה אני
מוחק אותו מספר החיים כמו ידי. מי יודע מה עשו עם מספר הטלפון שלו? בוודאי נתנו ללקוח אחר. את החשבון הרי
סגרנו מזמן ובמספר לא עשינו שימוש, כמוכך.
אולי הייתה זו השעה המאוחרת, או העייפות, ואולי הבדידות שהשרה עלי הכביש השומם. בכל מקרה, לא התאפקתי.
נראה אותך, סירי, אם את כזו חכמה.
"דניאל שירן," שמעתי את המילים יוצאות מפי.
הייתה שתיקה. כאילו סירי הופתעה. ואולי חיפשה תגובה הולמת במאגר נתונים אינסופי כלשהו. לבסוף, נשמע קולה:
"מתקשרת לדניאל שירן, נייד."
היה רגע ארוך של שקט, לאחוריו סידרת נקישות ולבסוף צליל חיוג מוזר, כמו בשיחה לחו"ל, אבל שונה.

"מה קורה, אבא?" נשמע ברמקול קולו של דניאל.
שלוש-עשרה שנים עברו מאז שמעתי את קולו בפעם האחרונה, באותה שיחת טלפון, רגע לפני שנכנס ללבנון,
ולאחרונה היו ימים בהם תהיתי אם אני עדיין זוכר איך נשמע קולו.
"זה אתה, דניאל?" שמעתי את קולי, לא מאמין.
"ברור. התקשרת אלי, לא?"
הקול קול דניאל. בכך לא היה לי ספק. אבל איך זה יכול להיות?
"כן, התקשרתי. כלומר, סירי התקשרה."
"סירי?"

דניאל, מן הסתם, לא יכול היה להכיר את סירי. היא נוצרה למעלה משנה אחרי שנפל, והופיעה במכשירי האפל 5 שנים
אחוריו.

"עזוב, לא חשוב סירי. מה אתך? ואיך בכלל אנחנו מדברים?"
"אני בסדר, בהתחשב בנסיבות. הטלפון צלצל, אז עניתי. נראה לך שאסנן אותך?"
"אז למה לא דיברנו קודם? יכולת להתקשר..."
"למה בהאשמות, אבא? גם אתה יכולת להתקשר..."
לזה לא הייתה לי תשובה, אז שיניתי כיוון.
"איפה אתה בכלל, דניאל?"
"אני במקום אחר, אבא, זה קצת קשה להסביר."

למה ציפיתי? שישלח לי מיקום ב-Waze? גם Waze הרי נוצרה אחריו.
 "ואיך זה שם?" הרהבתי עוז, "אתה פוגש אנשים? את עומרי? איגור? סבא? משה רבנו?"
 "טוב, הגעתי לפה עם איגור ועומרי. סבא אלכס לא ממש שמח לראות אותי, הוא לא ציפה לראות אותי ב-50 שנה
 הקרובות. ומה שייך משה רבנו?"
 האמת, לא שייך.

"אני מתגעגע אליך, דניאל. גם אימא, גיא, נגה ועוד הרבה אנשים מתגעגעים."
 "מה עם אימא? האמת, קצת חששתי איך אימא תגיב. יש פה כאלה שאימא שלהם התחרפנה לגמרי."
 "אימא בסדר. לא אשקר, לא היה לה קל בהתחלה. לאף אחד לא היה קל. אבל נגה וגיא לא נתנו לה ליפול. וגם החברים.
 אתה יודע שמתכוון עוגת הקינמון שאימא הייתה מכינה לך התפרסם בזכותך בכל העולם?"
 "לא הייתי מתנגד לפרוסה מהעוגה של אימא, ואני מניח שגם שאר החבר'ה פה לא היו מסרבים לפרוסה. ומה עם גיא?"
 "גיא עושה דוקטורט במדעי המחשב. אחרי שהלכת, לא כל כך היה לו ראש ללימודים. אתה מכיר את גיא. אבל היית
 צריך לראות אותו, לומד באוניברסיטה העברית חדו"א עם המתמטיקאים וכותב מאמרים. מעניין מה אתה היית לומד,
 דניאל, עם ה-780 שהיית מוציא בפסיכומטרי. אולי רפואה?"
 "אולי. לא ממש חשבתי על זה בצבא, אבא. לך תדע. ונגה?"

דניאל היה משוגע על נגה, שנולדה 10 שנים אחריו, אבל עכשיו היא מבוגרת ממנו.
 "נגה גדלה ויפתה, חבל שאתה לא יכול לראות אותה. יש לה חבר כבר 3 שנים, איתו הסתובבה בארצות רחוקות. לומדת
 בבינתחומי ועושה חייל. היא בטח הייתה שמחה לו יכלה להתייעץ אתך מדי פעם. אתה יודע, דניאל, שגם לה לא היה
 קל. בבית הספר, כשדיברו עליך לפני יום הזיכרון, היא לא הייתה מסוגלת להישאר בכיתה ונשארה בחוץ עם החברות
 הטובות."

"ואללה. לא הייתי מתנגד לעזור לה. מי היה מאמין, אחותי הקטנה סטודנטית."
 "מעניין לאן אתה היית נוסע אחרי הצבא. בן דודך, ניב, היה במזרח מעל לשנה. חזר רק אחרי שיוכל, אחיו, נפצע בצוק
 איתן."
 "כן, פגשתי חברים שלו. וגם כאלה שנסעו לטייל במזרח."

"אתה יודע, דניאל, לפעמים אני נזכר בארוחות המשפחתיות, כשהיינו יושבים כולנו סביב השולחן, כל המשפחה יחד.
 אפילו סתם, לארוחת ערב. זה לא אותו דבר בלעדיך. זה מרגיש אחרת. קצת, נו, קטן מדי, קצת עצוב. אם הכל היה נגמר
 אחרת, היית מגיע עם המשפחה שלך ועם הנכדים, והכל היה צפוף ושמח יותר. אתה מבין אותי?"
 "אני חושב שכן, אבא."

"אתה זוכר, דניאל, כשהייתם בג'נין ושחררו אותך לכמה שעות לבר המצווה של יובל? זה היה חודשיים לפני ש... נו...
 הלכת."
 "בטח זוכר."

"ואז, כשלקחתי אותך בחזרה למחסום של הגדוד, על הכביש לג'נין, נזכרת ששכחת את הנעליים הצבאיות שלך בבית?
 ברגע הראשון התבאסתי על העיכוב, רציתי לחזור למשפחה ולבר המצווה. אבל אחרי רגע התעשתי, כשהבנתי
 שהרווחתי עוד זמן ביחד אתך. אני שמח ששכחת את הנעליים בבית, דניאל."
 "באמת לא עשית מזה עניין, אבא. וזה מזכיר לי את אותה פעם שהתקשרתי אליך ב-2 בלילה, כשנעלתי את האוטו עם
 המפתחות בפנים."

נזכרתי באותו לילה. דניאל היה בן 17 או 18 ויצא לבלות עם החברים מנשר. כשהגעתי אליהם עם המפתח הרזרבי,

מצאתי אותם עומדים סביב האוטו ואת דניאל מחייך במבוכה. תיארתי לעצמי איזו פדיחה זו הייתה בשבילו להתקשר לאבא באמצע הלילה. נתתי לו את המפתח, ביקשתי מהם שיסעו בזהירות וחזרתי למכונית ולמיטה בבית. "קיצר, יצאת גבר, אבא, שלא חפרת לי על המפתחות שנעלתי באוטו." לא היה שום צורך בכך. דניאל שוב לא שכח את המפתחות באוטו, לאחר אותו אירוע.

"דניאל, אם כבר מדברים, אני רוצה לבקש ממך סליחה על משהו שתמיד הציק לי." "על מה?"

"על הפעם הזו, כשהיית בן 4 או 5, כשהשתוללת עירום בבית וקפצת על המיטה שלנו. ביקשתי ממך להפסיק אבל לא שמעת לי. ואז כשעברת לידי לא התאפקתי והפלקתי לך בטוסיק, חזק יותר משהתכוונתי. אתה נעלבת ובכית, מופתע מהתגובה שלי, ואני הרגשתי נורא אבל לא התנצלתי." "איך אתה חושב שיצאתי כזה קשוח?" "אתה רציני?" "נראה לך? מי זוכר את זה בכלל?" אני זוכר.

"תגיד, דניאל, ניסיתי לברר, "זה אמיתי, מה שקורה פה, או שהכול בראש שלי?" "אין לי מושג, אבא. ואולי שניהם?"

חשבתי לי, איזה כיף זה לדבר שוב עם דניאל, וכמה אני מתגעגע לחבק אותו. "כמה מההורים כבר הגיעו לכאן. אבא של יניב, אבא של יפתח ואבא של אלון. אבל אבא, אל תמהר. האמן לי, לא דחוף לך להגיע לפה," אמר דניאל, כאילו קרא את מחשבותיי. לפתע נשמע קול נקישות רמות, או אולי יריות. לא הייתי בטוח. "דניאל, אתה שם?" קראתי בבהלה. "אבא, אני אוהב אותך," שמעתי את קולו של דניאל, נמוג באפילה. "גם אני אוהב אותך, דניאל!" קראתי.

לא זכרתי מתי בפעם האחרונה שמעתי את דניאל אומר "אני אוהב אותך." אולי כשהיה בן שלוש. הנקישות הלכו והתחזקו ואור בהיר הציף אותי. מצמצתי בעיניי, מבולבל. האור המסנוור בקע מהחלון שלשמאלי, ובמראה מעל לראשי ראיתי את אורותיה הכחולים והמהבהבים של ניידת משטרה. גיששתי אחר הכפתור לשמאלי ופתחתי את החלון שלצדי. השוטר שבחוץ הוריד את הפנס. "אתה בסדר, אדוני? לרגע חששתי שמהו לא טוב קרה לך. צעקת. מי זה דניאל?" "לא לא, אני בסדר," עניתי, "הייתי קצת עייף ועצרתי להתרעננות, זה הכול. דניאל זה הבן שלי. מזמן לא דיברנו," מלמלתי.

השוטר הזדקף ופסע צעד אחד לאחור. "זה לא מקום טוב לעצור בו, אדוני," התרכך קולו. "אתה מרגיש שאתה יכול להמשיך בנהיגה?"

"בטח. אני לגמרי רענן," עניתי, משפשף נמרצות את עיניי.

"אם כך נסיעה טובה, אדוני," נפרד ממני השוטר, וחזר למכוניתו.

הבטתי סביב. המכונית חנתה בתחנת אוטובוס חשוכה ונטושה. לחצתי על כפתור ההנעה והמכונית חזרה לחיים, על שלל אורותיה. אותתי שלא לצורך ופניתי בחזרה אל הכביש שהיה שומם לחלוטין, מלבד ניידת המשטרה שנסעה בעקבותי. נשמתי עמוקות ושחררתי אנחה. לבסוף, פניתי אליה שוב. "היי סירי."

“אני כאן.”

“התקשרי לוורדה שירן.”

סירי החרישה לרגע, ואז נשמע קולה הצלול בהיגוי מדויק:

“מתקשרת לוורדה שירן.”

לאחר מספר צלולים, נשמע קולה המנומנם של אשתי.

“מה קורה, איפה אתה?”

“בדרך, אגיע הביתה בעוד כחצי שעה. לא תאמיני עם מי דיברתי.”

דניאל, אנחנו אוהבים אותך מאד, מתגעגעים בלי סוף, ולא מפסיקים לחשוב עליך בכל רגע.

אבא.